

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**De vita Francisci Xaverii, qui primus e Societate Jesu in
Indiam & Japoniam Evangelium invexit - Cod.
Ettenheim-Münster 188**

Torsellini, Orazio

[S.l.], nach 1607

Caput V.

[urn:nbn:de:bsz:31-115990](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-115990)

fuit. Ex quo numero atquevis a vobis si: quas
 etri sedulo ab illis occultata, tamn nra fronte
 foras eminebant: in vulgus evertur. Eoque u
 centur: huc quam superiorem porro quo, quod
 sanctimonice sicut non indicia solum, sed etiam
 exempla: quippe cum illa in admirationem
 tantam, hinc etiam in imitacionem cadant.
 Atque ut ab ea virtute imitum capiamus, qua
 opus est ac, fons aliarum, orationis, eodem
 plationis, meditationisque studium in illi omi
 nimum extitit. Etri enim mentes in Dei divi
 narumque rerum cognicione defixam per
 petuo habebat: statum tamen ac certum
 quotulis reponeret tempus, quod ceptum
 negotijs tribueret meditationi rerum cele
 stium. Maxime vero in Christi vita multum
 meditatione acquiescebat, satis operans ibi
 enimia omnis evangelii documenta in illustri
 posita monumentis intueri atque imitari liceo.
 Hoc meditationis genus manibus salubra ac
 fructiferum si: principum utiq; exemplar
 Christiana viti & ingenis imitamentum divi
 no caritatis: impense et ample debetur ipse,
 & alijs commendabit. Quis in negotio hanc
 majore mentis ardore versabatur, quam
 animi constantia. Haud enim alius magis in
 tellectum est, quam un daret opera utilitatem
 riy. Etiam cum assidua occupacionis nulla
 ac diurni temporis partem ad orandum vacua
 relinquerent, orationis magis quam somni
 memur, naturam corporis quieti detulit
 turas.

Christi vita un
 tistque meditatio

horum: tempus aliquod, no autem celesti et
 optati; remaque fibidaretur, reque (pudolique
 adeo) eis mentem divina dulleto colloquij
 ueperat. Binas formis, cum platinium ter
 nes somno horos habuisset, sed ita ut na
 somny quidem uocaret uolunt. Sapient enim
 per somnum emittet ad circumditi uocet: O
 Rex bone, O Creator mi; at hisq; conuulter:
 orare illum, non dormire uideret. Capas
 orandi morem ab eo no in iunior: quidam
 Comorini Promontorij occupationibus inter
 misum; quippe um moditandi occupatio
 nam protiquam duceret. Meliapore quo.
 que ad adem S. Thome cum illuoraretur
 si ut supra dicitur: de uerba suggesto itam
 ad temptum, nec ullis aut hominum somn
 nibus, aut phayis ac turbis Darnonum a
 liuini colloquij deterreri potuit. Sape
 etiam ibidem solas pene uerbes extrahit
 precebus. Malaca uero um in uulnib; e
 Aroci habitaret quidam, sanctitati; ei
 quimone suaderet, ex insidij per Jozeam
 rimos si ut ipsi postea narrauunt: quid
 tandem reuina uerba Franciscus ageret,
 obseruauit sapient ac semper eum uiderunt
 um nris genibus ante Christi crucifixi im
 ginem; non ad multa orasset no hem, uerget
 stanten animo ac corpore perseruare, donec
 ingruente somno, natura necessitati paulisper
 cedens, humi prouumberet. Inde in somnum in
 par uenientis reuulnib; frata diuina in
 uoluntateque labore membra reficere paumper.
 sentire; illam somno uti per mediuorato,
 Et in

Et in quædam cogenda, nihil minus amare
 quam quietem. Cæterum hæc dicitur quæ
 dicitur in sacris literis, ubi Joannes dicitur, boni
 quædam auditet orantes; quod si quisque cupit Quædam cupit a
 Quædam, hæc paulo libentius in sacris orabitur, ubi orabit in ter
 ribus. Itaque, ubi quisque res ferret, ubi in te
 sibi quædam proximum tempus, eo se de nocte
 clam supplicandi causa recepturum. Quædam
 est etiam in sacris, cum fuit in sacris,
 quasi altorum Samuelem, hunc ubi in se
 letum: in tempore inde nocte in templum obre
 pere, & ante aram maximum, sacrorum
 Eucharistiam, submissis genibus orare; in
 ribus, tandem defatigatis, super aram gradus
 propositum, ante altibus innisum, pro reverere
 in negotiis, donec aut somni incipit, aut
 auroras iam superveniret. Quædam si fuit
 templi deest, non tamen prædium deest. Itaque
 Sacerdos quidam Lullerij hospes narrabat
 in peccatum ab se repertum domi sue, multa
 jam nocte supplicentem, & si sine quædam optio
 lery non esset, sine quædam præter, sum genibus
 niti ultra nequiret, sed tunc submissis præ
 ter insistentem. Multa casuum præter nonnulli
 eius honesti commemorant, Francisum
 regem nonnulli unum ipsius summam affabilitate
 sermonis usantem, sermone se iam omnibus
 submissis de circumlo: inde unum ab or. At in solitudine
 multaque requisitus foret, in pylæa aliquod cœdit, orandi gra
 tia. et solitudine suppliciter orantem, audire quæ
 sum verberantem, a se deprehensum: ita ne quæ
 moti interpolatores intus inirent, se poni
 & illis simulata, relicta. Nec tunc quædam mori

Francisci Hauvrij
 constanter Hauvrij pater in orando fuit. Eius
 rei indicia ita multa continentur in eius narra-
 tionibus: a nobis superitis, ut exemplum et
 quondam labor non superuacua tantum
 fabulæ sit, sed etiam multo. Quippe in dis-
 missis etiam longis ac negotijs semper sui
 similis, nitam omnia uno quasi tenore traieci-
 rit. Illud tamen quod maxime proprium fuit
 oratio in noui.

Oratio in noui.
 salutem Francisci patris accepta retuli:
 re. Erat Hauvrij oratio quondam semper
 Gauenza, plurimisque collectibus quousque
 gaudijs affluens. Id quod plurimis ac mai-
 oribus argumentis delectatum est. Atque ut
 omnino eximius illor in Comensibus &
 Hauvrij laboribus diuinitus haustus ut
 lupulales, de quibus fuit lovis diximus: obse-
 uandum cum super Gou Patris quondam in
 tempore nocte, fuit in coelum omnino oblatum
 in horbis domatibus inambulatum, totumque
 ex Dei cogitatione atque amore pendente.
 ut non Cambijeros eius animum a seruis
 unquam illuunt spectum eminare foras. Inde ad se uim
 a pectore ut orationis fuit, tanta de more ab effluenti pectore
 Honis effluente. manibus didant, hanc identidem usum ito-
 rentem exaudiant. Sat est Dominæ Sat est.
 eo uisus fuit, qui fuit ostendit tanta uim
 epe superfundente se in fuit, quanta
 capere uix popet mordetior. Quæ quousque
 in eorum

in vestra Patrum comites agabatur immen-
 so quodam animi luctu subrefugere homi-
 num cogitabat: quod tantum gaudiorum
 dissimulare huiusmodi videret. Quamvis Vultus ardor
 in negotijs etiam humanis ita divina que ac species
 elum in as educat species, ut qui cum illo
 non subiant, nervositate cepti, vultus vultum
 quasi alterius Musis nequiritas ducunt
 fieri. Denique in Mucroni, timore sunt as-
 pero impeditaque; uti antea dixerim; iam
 inmundi, sine divina meditatione animus in
 Deo defixum abluisset a corpore, curam
 ac pedes stuporibus spiritibusque offensus,
 sine ullo lacerebat perora: tantisq; incede-
 bat iustitjs; ut beatorum gaudia precipere
 non solum vult meditari, videretur. Et
 sane mirabile est, tantam in illo contemptu
 divinis unum actione vixitatem esse pro-
 tupe. Quippe filium excelsi, quod de illo
 accipimus, homines ingentibus negotijs, quoti-
 dianis itineribus, diffiditissimis negocijs
 perpetuis implicatum, eundemque vitam an-
 fectidine coram ac juvenum, tam cum
 ita contemplationis deus fuisse proclitum,
 tanto Sancti Spiritus celestibus fluminibus
 superha latificatum. Verum enimvero illius
 illius, utriusque est, quicquid ageret, sem-
 per semper cum Deo habitabat. Nam ex ipso
 negotijs, coetibus hominum, usque ad negotia
 de cetera eis mens veniebat in meditando
 ad patrem in purissimam, celestem spiritum
 constructionem promittit se se ita, immergetibus.
 Crederet enim in summa perfectione vitam

Summa actio,
 cum contemplatio
 ne unigenita.

Officium divinum
recital summa
preparatione &
in oblatione animi
dicit.

Diel: 4. 18

decore: ad id in maximis etiam negotijs, sicut
profertur huiusmodi fixam ac volubili amorem
habebat in Res. Haud multo minus in oratione
ne vivat, quae dicitur psalmique & hymnis
recitavit, vel psalms psalm, vel psalms in
illo psal. Antiquissimum quippe habet
divinum officium, huiusmodi eductas, uti-
gentes simul ac pie recitare. Hinc igitur
Eulorastium audiam monentes, Ante Oratio
nam praeparata animam tuam, et non spequas
tuum, qui tentas Deum interiore tua om-
paravit se se. Namque ad mentis attentivam
ac pietatem vehementer accendendum hymnus
Veni Creator, ante singulas pronuntiatio hinc
regitur. Sancti Spiritus exprolebat opem. Quoniam
quidem ille hymnus tanto tempore pronuntiatur
ardore, ut ei non e peccare exire, minusque
deficere videtur. Et satis constat, per se
cum hominum interventu allegorice, ut
fit, interpellatum, eundem illum a principio i-
teropse hymnum tam intento animo, quod si
nemo intercesseret. Insignem vero eius in
hoc genere religionem fuit illorum inventio
temporum. Nuper novum terrarum lectorem brevis

Brevissimum longis
praefert brevem.

Ante Haurij
in Causa faciundo

reum; Sancta Crux dicebatur, occupatum huius
num lacumen editum aut: Cuiusque in Placido
propter occupationes ab initio concessit. Ille tamen
suavis ingantibus curis negotijsque distans, non
suum permixta ubi voluit auctoritas: actus, brevis
num novissimum lectorem hanc pauld longior
perpetua recitavit: ut qui iuandipine cum Deo
gerer, cum eodem quidem distipone colloqueretur.
Super catana in furo faciendo pietatis ardor
in illo praecipue eminebat, utique non ad conse-
crandum Eucharistiam, sume, dante, ac ubi
Tum enim

Tunc enim, manantibus gaudiis laetissimo, et am-
 pteant, riuuigred. Tandem porro divina pietatis
 reusur in pronuntiatione, multa, totaque ingre-
 aminebat, ut in circumstantes redundaret, et que
 pia quodam admiratione deprecet, rerum omnium
 obliuor. Nec deprecant, qui confirmant, cum
 dum rem divinam faceret, sublatum paululum
 a terra, sublimemq; ab se visum. In misse porro
 sacrosanis uniectionem Eucharistiam precepisse a Chri-
 sto Domino, per cui morben illorum curam obtinuit,
 amia pebere conuenit. Ad ea et quoque pua-
 tionem ab se compositam frequenter adhibebat.

- 27 Ea erat circumdi: Et tunc rerum omnium effectus *Oratio Ruae*
- 27 De us, memento abs te animos infidelium proceri *pro comu-*
- 27 tur, edique ad imaginem similitudinem tuam *sione fidelium*
- 27 conditor. Eue, Domine, in appropinquatum his
- 27 ipso infans impletur. Memento *QESTM* filium
- 27 tuum pro illorum salute atrocissimam subijce
- 27 uocem. Noti, quafi Domine, ultra permittore, ut
- 27 filius tuus ab infidelibus contemnatur, sed praiby,
- 27 sanctorum vixitum, & Euloria, sanctissima filij
- 27 tui spura, placentur, recondere misericordia tua,
- 27 & obliuor idololatria, & infidelitatis eorum, effere,
- 27 ut ipso quoque agnoscant aliquando, quoniam mi-
- 27 zisti Dominum *QESTM* Christum, que est salus,
- 27 vita, & Resurrectio nostra, per quem saluati
- 27 et liberati sumus, ut sit gloria per infinita secula
- 27 seculorum. Amen. Sub horum prore, gratijs Vos sum misere-
- 27 rito actor, soleant illi erat, certam pro moribus *Oratio pro*
- 27 rontate peccationem, ad vitam uiam pro uisus, fa- *moribus*
- 27 ceret, subleuaret animas mortuorum. Nec minus
- 27 insignis oij religio in ministrando *sanctissimo Submissis* quoni-
- 27 Christi corpore, quoniam in consecrando *sanctissimo* Eucharistia
- 27 que fuit. Proprium *Francisci* erat, ubi uniuersale ministrat
- 27 et fieri populi, sacrosantam Eucharistia submige.

gentibus ministrare populo. Et quocumq; locum et
 gram Deo velle fuisse. Coram quidem Sacerdote,
 Martino nobilitate, alijsq; compluribus viris honestisq;
 terra dicitur ueritate affirmantibus, Faucianum in Spanatopis
 positus gentibus sacrosanctum Christi regni pro
 beatus populo saepe ab te ope inspectum, cum an
 plius uobis sustineretur diuina et saltem in

Europaeis terra. Submissionem ei offerri a Poesentibus
 in S. Trinitate Synagoga uero melate in sanctissimo Trinitatem
 tem & B. Virgi fuit, quippe solus eam summa religione & uere
 & appetere. Christum humani subit ab hinc
 unice diligebat. B. Mariae Dei parentis, benigni
 uisq; hominum patris, maxime adhibere cura
 tique meritorum servosque Trinitatis, DEI
 Christi, B. Mariae, uis magistro, identidem ex
 profecto ipam, ut quorum cum omnia uera

tionem uiderat, cum uobis cum implorare
 ueraciter. Secundum hoc Archangelum Michael
 lem celestem principem ac propugnaculum de
 descia, egregie uelut studio; inde uerbum
 omnium ac fidelium coetum, Christianique spem
 Ecclesiam, cuius auxilium saepius implorabat.
 Angorum quoque Custodem, idemq; Archangelus
 laborum, ubi ueraretur, aut quod uideret, fuit
 der frequentes in suis uocabulis, a summis per
 uis, inuocabat

Cordis munditiae & castimoniae

Cap. VI

Hanc Francisci calculem in orando picto
 par animi munditiae auebat ad uideandum Deum.
 Nil adeo dicitur tales munditiae, uelut inno
 tuita, multorum eius familiarium testimonio
 comprobata. Hi quippe proferri sunt, ac uel se in
 quam in illis reprehensione, quod uerquam oris
 quod

Septies in die aut unum offenderet. Illud quoque indicio
 uerit

Pictus ei in
 Archangelum
 Michaelom.